

داروسازی بیمارستانی نخستین گام در مراقبت‌های دارویی

دریچه قلب در کشور انجام می‌گیرند اما علی‌رغم این پیشرفت چشمگیر و ارزنده در زمینه‌های مختلف علوم پزشکی خدمات دارویی به عنوان یکی از اجزای مهم سیستم درمانی پیشرفت قابل ملاحظه‌ای نداشته است که شاید به این علت باشد که با توجه به نیازهای ملی و لزوم بومی‌سازی ساخت دارو در کشور و از سویی نگاه پژوهش محور به داروسازی، رویکرد به علم داروسازی در سالیان گذشته بیش از آن که بر محور ارایه خدمات دارو استوار باشد، بر

اکنون داروسازان علاوه بر توزیع‌کننده دارو، به عنوان مسؤؤل تمام موارد مربوط به دارو شناخته می‌شوند.

پژوهش استوار بوده است. هم اکنون در بسیاری از کشورها با تغییر نگرش سیستم‌های بهداشتی - درمانی به

از تاسیس دانشکده داروسازی و شکل‌گیری علم داروسازی به صورت مدرن بیش از ۸۰ سال می‌گذرد و طی سال‌های گذشته پیشرفت روزافزونی را در این علم شاهد بوده‌ایم. همچنین در سال‌های اخیر، در زمینه ارایه خدمات پزشکی پیشرفت‌های عمده‌ای رخ داده است که همگام با بسیاری از کشورهای پیشرفته دنیا می‌باشد. به عنوان مثال، روش‌های پیشرفته تشخیصی همچون MRI اسکن CT، angiography و انواع آزمایش‌های ژنتیک و

سلولی در دسترس قرار دارند و روش‌های درمانی مانند تعبیه کردن انواع استنت دفیبریلاتور و همچنین جراحی‌های تعویض

داروسازی و به وجود آمدن مفاهیمی چون «داروسازی بیمار محور» و «مراقبت‌های دارویی» جایگاه داروسازان بیش از پیش در نظام خدمات درمانی ارتقا یافته است تا جایی که می‌توان گفت در این سیستم‌ها اکنون داروسازان علاوه بر توزیع‌کننده دارو به عنوان مسؤوَل تمام موارد مربوط به دارو شناخته می‌شوند.

یکی از مهمترین این تغییرات در نگرش و عملکرد در عرصه داروسازی بیمارستانی رخ داده است، محلی که داروسازان

مسؤوَل توزیع دارو و سایر مسایل مربوط به آن مانند تجویز منطقی دارو و ساخت فرآورده‌های ترکیبی تزریقی استریل را بر عهده دارند اما در کشور ما، به علت برخی مشکلات عملاً بسیاری از

خدمات دارویی که به صورت معمول در ایران ارایه می‌شود فاصله بسیار زیادی با ارایه خدمات نوین و حتی استاندارد دارویی دارد.

داروخانه‌های بیمارستانی امکان ارایه حداقل خدمات استاندارد توزیع دارو در بیمارستان را به خوبی ندارند، به طوری که خدمات داروسازی بیمارستانی جایگاه در خور شأن را کسب نکرده است.

خدمات دارویی که به صورت معمول در ایران ارایه می‌شود، فاصله بسیار زیادی با ارایه خدمات نوین و حتی استاندارد دارویی دارد. خدمات عمومی دارویی در بیمارستان را می‌توان به دو دسته خدمات توزیع دارو و خدمات دارویی بالینی تقسیم نمود که از جمله

می‌توان به مثال‌های زیر اشاره نمود:

- خدمات توزیع دارو
- ارایه دارو به صورت Unit dose
- آماده‌سازی استریل داروهای تزریقی
- داروخانه‌های اقماری
- مشاهده داروهای پزشک و ثبت آن‌ها در کاردکس دارویی توسط داروساز
- ساخت تغذیه محلول‌های مخصوص تام

وریدی

■ ساخت اشکال دارویی مورد نیاز مانند شربت برای اطفال و قطره‌های

چشمی

■ خدمات دارویی بالینی

■ اخذ شرح حال دارویی در

زمان بستری

■ پایش غلظت خونی داروها

(TDM)

■ آموزش دارویی بیمار در

حین ترخیص

■ ارایه پرونده دارویی در زمان ترخیص

مطالعات متعددی اثربخشی و اقتصادی بودن این خدمات دارویی را نشان می‌دهند و مشخص شده که طول مدت بستری، مرگ و میر بیماران و هزینه درمان در صورت ارایه این خدمات کاهش می‌یابد. بنابراین، ارایه این خدمات - چه به لحاظ اقتصادی و چه از نظر اثر بر سلامت و بهبودی بیماران - بسیار مهم است. عدم ارایه خدمات از سویی ریشه در مشکلات ساختاری، اقتصادی و

کمبودهای قانونی دارد و از طرف دیگر، به کمبودهای آموزشی دوره داروسازی عمومی باز می‌گردد. از سوی دیگر، اخیراً مواردی موجب تهدید جایگاه حرفه‌ای داروساز در

داروخانه شده است که برخی از آن‌ها عبارتند از: حذف حق فنی و تاسیس داروخانه توسط غیر داروساز. شاید برای رفع این تهدیدها بهترین رویکرد تقویت جایگاه حرفه‌ای، نقش داروساز و خدمات دارویی در سلامت و درمان بیماران است. برای رسیدن به هدف فوق‌ارایه خدمات دارویی حداقل در داروخانه و با اولویت

عدم آرایه خدمات از سوی، ریشه در مشکلات ساختاری، اقتصادی و کمبودهای قانونی دارد و از طرف دیگر، به کمبودهای آموزشی دوره داروسازی عمومی باز می‌گردد.

داروخانه بیمارستانی یکی از بهترین انتخاب‌ها می‌باشد. البته، این مهم نیازمند به فعالیت ارگان‌های صنفی داروسازان در زمینه اصلاح سیستم آموزشی، برطرف کردن کمبودهای قانونی

مشخص شدن شرح وظیفه و ارزش اقتصادی خدمات است. در مقالاتی که در این شماره به چاپ رسیده، به جنبه‌های مختلف مراقبت‌های دارویی نگاهی اجمالی شده است. امید آن‌که در بهبود رویکرد داروسازان و ارتقای نگرش آنان به خدمات داروسازی بیمارستانی و مراقبت دارویی موثر باشد.

دکتر خیراله غلامی

